

Упжтване

за неправилнитѣ тактове, които се срещатъ въ пѣснопойката.

Тактоветѣ $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$ и $\frac{4}{4}$, като известни на всѣки, който познава пѣнието по ноти, както и тактоветѣ $\frac{5}{4}$ и $\frac{5}{8}$, които съдържатъ по петъ музикални времена и при изпълнението на които трѣбва да се внимава, дали петъ-временниятъ тактъ е съставанъ отъ дву и тривремененъ тактъ или обратното, — оставямъ на страна.

Най-значителната особеностъ въ ритмичния строежъ на българската народна музика представя *удѣлженото време*. То съдържа точно едно и половина музикално време (отбелзва се при нотирането съ точка следъ съответната нота) и създава неправилнитѣ наши тактове. Въ народнитѣ ни мелодии удѣлженото време се срѣща въ единъ тактъ или единъ пжтъ следъ или предъ едно, две и пр. нормални времена, или по два пжти около едно, две и пр. нормални времена. Ако при единъ тактъ, съставенъ отъ едно нормално и отъ едно удѣлжено време, бихме могли да поставимъ като числителъ на такта $2\frac{1}{2}$ времена, при неправилнитѣ тактове съ по две удѣлжени времена това поставяне на полу-времена въ числителя се явява неудобно. Ако вземемъ напр. тактъ съ две удѣлжени и едно нормално време, ще получимъ $1\frac{1}{2}$ и 1 и $1\frac{1}{2}$ или всичко математически сборъ отъ 4 времена, когато въ действителностъ тактътъ съдържа само три времена, макаръ че дветѣ отъ тѣхъ сж удѣлжени. Ето защо, се е възприело да отбелзватъ числителитѣ въ неправилнитѣ тактове съ сбора отъ полувремената на всѣки тактъвъ тактъ. Така, едно нормално време и едно удѣлжено време (съ сборъ $2\frac{1}{2}$ времена) бележимъ съ числителъ 5, две нормални и едно удѣлжено ($3\frac{1}{2}$) — съ числителъ 7 и т. н.

Знаменателтъ на такта, както е известно, представя съответната нотна стойностъ, сир. нотата, която трѣбва да изпълнимъ за едно музикално време (въ тактовете $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ за едно музикално време трѣбва да се изпълни четвъртинката нота, въ тактоветѣ $\frac{3}{8}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{6}{8}$ за едно музикално време — осминката нота). Повечето музиканти сж свикнали да виждатъ